





دانشگاه آزاد اسلامی
واحد پزشکی تهران

پایان نامه :

جهت دریافت دکترای پزشکی

موضوع :

بررسی میزان آگاهی مادران از نحوه شیردهی به نوزاد قبل و بعد از زایمان در

سالهای ۸۹ و ۹۰ در بیمارستانهای جواهری و امیر

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر اسفندیار متینی

نگارش:

ماریا کاغذیان

شماره پایان نامه : ۴۷۴۸

تابستان ۱۳۹۰



Islamic Azad University

Tehran Medical Branch

Thesis:

For Doctorate of Medicine

Subject:

Breastfeeding knowledge before and after labor

Amiralmomenin and Javaheri Hospitals, 2010-2011

Thesis Adviser:

Dr. Esfandiar Matini

Written by:

Maria Kaghazian

Summer 2011

No. 4748

... گرچه حتی ابراز نیت قلبی من در باب قدردانی از همه آنان که در

آموختنم از روز نخستین، تلاشی بی فایده و بقولی پیمودن دریا با

انگشتانه ای است.

... به خدایگان عشق، مهر، وفا

مادر و پدر عزیزتر از جانم

به همه آنان که در آموختن کوشیده اند

از روز نخستین تا واپسین لحظات

... تقدیم به استاد معزز و جلیل منزلت

دکتر اسفندیار متینی

تا لحظه ای که در این جایگاه در خدمت خلق باشم به شاگردی ایشان

افتخار خواهم کرد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده فارسی
۲	فصل اول: کلیات تحقیق
۸	فصل دوم: مروری بر ادبیات تحقیق و پیشینه تحقیق
۱۶	فصل سوم: روش اجرای تحقیق
۲۰	فصل چهارم: یافته ها
۳۸	فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات
۴۳	فهرست منابع
۴۵	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۲۱	جدول ۱- توزیع فراوانی سن و گراوید در افراد مورد مطالعه
۲۱	جدول ۲- توزیع فراوانی سطح تحصیلات در افراد مورد مطالعه
۲۲	جدول ۳- توزیع فراوانی شغل در افراد مورد مطالعه
۲۲	جدول ۴- توزیع فراوانی آگاهی اولیه در افراد مورد مطالعه
۲۳	جدول ۵- توزیع فراوانی آگاهی نهایی در افراد مورد مطالعه
۲۳	جدول ۶- ارتباط سن و گرواید با آگاهی در افراد مورد مطالعه
۲۴	جدول ۷- ارتباط سطح تحصیلات با آگاهی در افراد مورد مطالعه
۲۴	جدول ۸- ارتباط شغل با آگاهی در افراد مورد مطالعه
۲۵	جدول ۹- ارتباط محل بیمارستان با آگاهی در افراد مورد مطالعه
۲۵	جدول ۱۰- مقایسه سطح اولیه و نهایی آگاهی در افراد مورد مطالعه

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۲۶	نمودار ۱- توزیع فراوانی سن در افراد مورد مطالعه
۲۷	نمودار ۲- توزیع فراوانی گراوید در افراد مورد مطالعه
۲۸	نمودار ۳- توزیع فراوانی سطح تحصیلات در افراد مورد مطالعه
۲۹	نمودار ۴- توزیع فراوانی شغل در افراد مورد مطالعه
۳۰	نمودار ۵- توزیع فراوانی آگاهی اولیه در افراد مورد مطالعه
۳۱	نمودار ۶- توزیع فراوانی آگاهی نهایی در افراد مورد مطالعه
۳۲	نمودار ۷- ارتباط سن با آگاهی در افراد مورد مطالعه
۳۳	نمودار ۸- ارتباط گراوید با آگاهی در افراد مورد مطالعه
۳۴	نمودار ۹- ارتباط سطح تحصیلات با آگاهی در افراد مورد مطالعه
۳۵	نمودار ۱۰- ارتباط شغل با آگاهی در افراد مورد مطالعه
۳۶	نمودار ۱۱- ارتباط محل بیمارستان با آگاهی در افراد مورد مطالعه
۳۷	نمودار ۱۲- مقایسه سطح اولیه و نهایی آگاهی در افراد مورد مطالعه

بررسی میزان آگاهی مادران از نحوه شیردهی به نوزاد قبل و بعد از زایمان در

سالهای ۸۹ و ۹۰ در بیمارستانهای جواهری و امیر

دانشجو: ماریا کاغذیان استاد راهنما: جناب آقای دکتر اسفندیار متینی

تاریخ دفاع: شماره پایان نامه: ۴۷۴۸ کد شناسایی پایان نامه: ۱۳۶۱۰۱۰۱۸۹۱۰۱۹

هدف: این مطالعه به منظور بررسی میزان آگاهی مادران از نحوه شیردهی به نوزاد قبل و بعد از

زایمان در سالهای ۸۹ و ۹۰ در بیمارستانهای جواهری و امیر انجام شده است.

روش مطالعه: ۱۰۰ نفر مادر باردار در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفتند که اطلاعات

دموگرافیک و سوابق بارداری های قبلی آنها در پرسشنامه وارد شد. آنگاه میزان آگاهی آنها در

مورد وضعیت شیردهی سنجیده شد و این سنجش آگاهی مجدداً یک ماه پس از زایمان انجام شد و

میزان آگاهی قبل و بعد از زایمان با هم مقایسه شد.

یافته ها: سطح آگاهی اولیه خانم ها در ۲۰ درصد ضعیف، در ۵۰ درصد متوسط و در ۳۰ درصد

خوب بود. سطح آگاهی نهایی در ۵ درصد ضعیف، در ۴۰ درصد متوسط و در ۵۵ درصد خوب

بود. اختلاف آماری معناداری بین سطح آگاهی در ابتدا و انتهای مطالعه وجود داشت ($P <$

0.0001).

نتیجه گیری: در مجموع بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه و مقایسه آنها با سایر مطالعات انجام

شده در این زمینه چنین استنباط می شود که سطح آگاهی مادران در مورد شیردهی به نوزاد در فاز

بعد از زایمان بهبود معناداری می یابد.



مقدمه و بیان اهمیت مسئله:

مراقبت از نوزاد شامل تغذیه و نحوه رفتار با وی از جمله موضوعاتی است که کمتر در متون علمی به آن پرداخته شده است؛ این در حالی است که عوامل مذکور و بویژه تغذیه نوزاد نقش بسیار مهمی در رشد و سلامت آینده وی چه از نظر روحی و چه از نظر جسمی ایفا می نماید. این در حالی است که در برخی از کشورهای جهان سوم مانند کشورهای آفریقایی میزان فراوانی عدم شیردهی صحیح به صورت Exclusive Breastfeeding در کودکانی که دچار سوء تغذیه هستند، تا ۸۸ درصد نیز می رسد.

نکته حائز اهمیت در این میان نقشی است که آموزش مادران در دوران بارداری و حتی در مراحل قبل و بعد از آن می تواند در بهبود عملکرد آنها در قبال نوزادشان داشته باشد؛ به گونه ای که مادران آموزش دیده تا ۷۰ درصد و مادرانی که هیچ آموزشی دریافت نکرده اند تنها ۶ درصد Exclusive Breastfeeding را رعایت می نمایند. علی رغم توصیه های ذکر شده در متون دینی که فرزندان را باید تا دو سال از شیر مادر تغذیه نمود؛ وجود افکار و اعتقاداتی مانند کافی نبودن میزان شیر موجود در سینه ها موجب عدم تغذیه درست نوزادان می شود. کلیه این مطالب نشان دهنده نیاز مبرم به اتخاذ استراتژی هایی جهت بهبود نحوه شیردهی و رفتار با نوزاد می باشد تا بدین وسیله شامل ارتقای سطح سلامت در نوزادان و در ادامه افزایش سطح سلامت جامعه در بلندمدت باشیم. اما هرگونه برنامه ریزی بهداشتی نیازمند شناسایی نواقص و کاستی ها در وهله اول و در ادامه فراهم نمودن بسترهای مناسب جهت تدوین و اجرای برنامه می باشد. بر همین

اساس در این مطالعه به بررسی میزان آگاهی مادران از نحوه شیردهی به نوزاد قبل و بعد از

زایمان در سالهای ۸۹ و ۹۰ در بیمارستانهای جواهری و امیر پرداختیم.

اهداف

هدف کلی

تعیین میزان آگاهی مادران از نحوه شیردهی به نوزاد قبل و بعد از زایمان در سالهای ۸۹ و ۹۰ در

بیمارستانهای جواهری و امیر

اهداف ویژه/فرعی

- ۱- تعیین توزیع فراوانی سن در افراد مورد مطالعه
- ۲- تعیین توزیع فراوانی گراوید در افراد مورد مطالعه
- ۳- تعیین توزیع فراوانی سطح تحصیلات در افراد مورد مطالعه
- ۴- تعیین توزیع فراوانی شغل در افراد مورد مطالعه
- ۵- تعیین توزیع فراوانی آگاهی اولیه در افراد مورد مطالعه
- ۶- تعیین توزیع فراوانی آگاهی نهایی در افراد مورد مطالعه
- ۷- تعیین ارتباط سن با آگاهی در افراد مورد مطالعه
- ۸- تعیین ارتباط گرواید با آگاهی در افراد مورد مطالعه
- ۹- تعیین ارتباط سطح تحصیلات با آگاهی در افراد مورد مطالعه
- ۱۰- تعیین ارتباط شغل با آگاهی در افراد مورد مطالعه
- ۱۱- تعیین ارتباط محل بیمارستان با آگاهی در افراد مورد مطالعه
- ۱۲- مقایسه سطح اولیه و نهایی آگاهی در افراد مورد مطالعه

اهداف کاربردی

ارائه راهکارهایی مناسب جهت ارائه راهکارهایی مناسب جهت بهبود نحوه شیردهی و

ترویج فرهنگ تغذیه با شیر مادر

سوالات

۱. توزیع توزیع فراوانی سن در افراد مورد مطالعه چگونه است؟
۲. توزیع فراوانی گرواید در افراد مورد مطالعه چگونه است؟
۳. توزیع فراوانی سطح تحصیلات در افراد مورد مطالعه چگونه است؟
۴. توزیع فراوانی شغل در افراد مورد مطالعه چگونه است؟
۵. توزیع فراوانی آگاهی اولیه در افراد مورد مطالعه چگونه است؟
۶. تعیین توزیع فراوانی آگاهی نهایی در افراد مورد مطالعه چگونه است؟

فرضیات

- ۱- سن با آگاهی در افراد مورد مطالعه ارتباط دارد.
- ۲- گرواید با آگاهی در افراد مورد مطالعه ارتباط دارد.
- ۳- سطح تحصیلات با آگاهی در افراد مورد مطالعه ارتباط دارد.
- ۴- شغل با آگاهی در افراد مورد مطالعه ارتباط دارد.
- ۵- محل بیمارستان با آگاهی در افراد مورد مطالعه ارتباط دارد.
- ۶- سطح اولیه و نهایی آگاهی در افراد مورد مطالعه متفاوت است.

تعریف واژه ها

- شیر مادر:

شیر خارج شده از پستان مادر که ارزش تغذیه ای و ایمنولوژیک بالایی دارد.

- زایمان:

خروج نوزاد از بدن مادر به هر یک از روش های زایمان طبیعی یا سزارین.

- آگاهی:

دانش فرد در مورد موضوعی خاص می باشد.

فصل دوم

مروری بر ادبیات تحقیق و پیشینه تحقیق

بررسی متون:

فایده شیر مادر برای نوزاد

۱. شیر مادر بر ضریب هوشی نوزاد اثر دارد.
۲. شیر مادر باعث تقویت عملکرد ریه های نوزاد می گردد و از مشکلات تنفسی و تنگی نفس جلوگیری می کند.
۳. شیر مادر دارای اسیدهای چرب، قند لاکتوز، آب و اسید آمینه می باشد .
۴. شیر مادر ضد بیماری می باشد، زیرا آنتی بادی های بدن مادر از طریق شیر به نوزاد منتقل می شود.
۵. شیر مادر از نوزاد در برابر پنومونی (ذات الریه)، مسمومیت غذایی، برونشیت، عفونت های میکروبی، آنفلوآنزا، عفونت گوش، آلرژی، جوش، اسهال و سرخجه محافظت می کند.
۶. شیر مادر دارای حداقل ۱۰۰ جزء می باشد که در شیر خشک یافت نمی شود.
۷. مکیدن سینه مادر به رشد فک نوزاد کمک می کند و کودکی که دارای فک محکمی باشد، دندان های سالمی خواهد داشت .
۸. شیر مادر دارای فواید روانشناسی نیز می باشد به این ترتیب که کودک به مادر وابسته می شود. در زمان تولد، نوزاد ۳۰ تا ۳۸ سانتی متری خود را می بیند و این فاصله ای است که بین صورت مادر و نوزاد وجود دارد.
۹. از طرف دیگر نوزاد از گرمی سینه مادر خود لذت می برد و بیشتر شیر می خورد.

۱۰. کودکانی که از شیر مادر خورده اند، تا سن ۱۵ سالگی کمتر دچار دیابت نوع یک، بیماری MS، بیماری قلبی و سرطان می شوند.
۱۱. کودکان شیر مادر خوار مشکلات روانشناختی، رفتاری و یادگیری کمتری دارند.
۱۲. شیر مادر بهترین غذای نوزاد است. شیر مادر ترکیبی از پروتئین، چربی، کربوهیدرات و مایعاتی است که تمام این ها برای رشد مغز و بدن لازم می باشد.
۱۳. شیرمادر خطر سندرم مرگ ناگهانی نوزاد را کم می کند.
۱۴. شیرمادر از بسیاری از بیماری ها و مشکلات دوران بزرگسالی نیز جلوگیری می کند. این مشکلات و بیماری ها عبارتند از: چاقی و اضافه وزن، افزایش فشار خون، افزایش کلسترول خون، آگزاما، دیابت، آسم و لوسمی.
۱۵. تغذیه نوزاد با شیر مادر در سال اول زندگی، میزان بیماری ها و مرگ و میر ها را کاهش می دهد.
۱۶. شیر مادر دارای اسید چربی است که به رشد مغز نوزاد کمک می کند.
۱۷. نوزادان شیر مادرخوار اضافه وزن نمی یابند، بلکه به وزن مناسب سن و قد می رسند.
۱۸. نوزادان نارس که شیر مادر می خورند، بهتر رشد می کنند و ضریب هوشی بالاتری نسبت به نوزادان نارس که شیر خشک می خورند، دارند.
۱۹. شیر مادر همیشه آماده است و احتیاج به گرم کردن و میکروب زدایی ندارد.